

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-252/20 – 1

Kohtuasi C-252/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

10. juuni 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Amtsgericht Hamburg (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

25. mai 2020

Hageja:

CY

Kostja:

Eurowings GmbH

Tõendatud ärakiri

Amtsgericht Hamburg

[...]

Kohtumäärus

Kohtuasjas

CY, [...] Witzhave

– hageja –

[...]

versus

Eurowings GmbH, [...] Düsseldorf

– kostja –

[...]

teeb Amtsgericht Hamburg (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa) järgmise kohtumääruse – [...]

Menetlus peatatakse.

Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused selle kohta, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrust (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10):

1. Kas määruse artikli 7 kohane õigus hüvitisele võib olemas olla ka siis, kui reisija jääb vahetust jätkulennust maha seetõttu, et eelmine lend saabumisel lühiajaliselt hilines, mille tagajärjel jõuab reisija lõppsihtkohta kolm tundi pärast plaanipärast [lk 3] saabumisaega või hiljem, kuid lende teostasid eri lennuettevõtjad, kusjuures lendu ei broneeritud esimest lendu teostavalt lennuettevõtjalt, kelle vastu esitati põhikohtuasjas hüvitise nõue? [lk 2]

2. Juhul kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt:

Kas „tegutsev lennuettevõtja“ määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 tähenduses on esimest lendu, mis saabumisel hilines, tegelikult teostanud lennuettevõtja või on „tegutsev lennuettevõtja“ määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 tähenduses teist lendu, mis toimus õigeaegselt, teostanud lennuettevõtja, kelle kaudu mõlemad lennud broneeriti?

3. Juhul kui „tegutsev lennuettevõtja“ määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 tähenduses on nii esimest lendu teostanud lennuettevõtja kui ka teist lendu teostanud lennuettevõtja:

Kas reisijal on sellisel juhul õigus valida, kumma lennuettevõtja vastu esitab ta hüvitise nõude?

Põhjendused

A. Asjaolude lühikokkuvõte

1. Hageja esitab kostja vastu määruse nr 261/2004 alusel 400 euro suuruse hüvitise nõude.

2

Anonüümseks muudetud versioon

2. Hageja broneeris reisibüroo kaudu 23. oktoobriks 2016 lennureisi Hamburgist Zürichist kaudu Kairosse. Kinnituse broneeringu kohta väljastas Swiss International Air Lines AG (edaspidi „Swiss“). Kinnitatud broneeringu kohaselt oli lennukava järgmine: Hamburgist Zürichisse suunduv lend LX 4413 (plaanipärane väljumisaeg 23. oktoobril 2016 kell 07:00 ja plaanipärane saabumisaeg 23. oktoobril 2016 kell 08:25) ning Zürichist Kairosse suunduv lend LX 236 (plaanipärane väljumisaeg 23. oktoobril 2016 kell 09:05 ja plaanipärane saabumisaeg 23. oktoobril 2016 kell 14:05).
3. Lendu Hamburgist Zürichisse pakkusid koodijagamise (*Code-Sharings*) raames lennuettevõtja Swiss lennunumbri LX 4413 all ja kostja lennunumbri EW 4762 all. Lennuettevõtjaga Swiss sõlmitud koodijagamise kokkuleppe (*Code-Share-Agreement*) alusel teostas kostja Hamburgist Zürichisse suunduva lennu (LX 4413) lennunumbri EW 4762 all, kasutades oma lennukit ja lennupersonali.
4. Hamburgist Zürichisse suundunud lennu teostas kostja hilinemisega ning lend saabus Zürichisse alles kell 08:46. Seetõttu jäi hageja maha lennuettevõtja Swiss [lk 3] teostatud jätkulennust Kairosse, kuna ümberistumiseks jäi talle aega vaid 19 minutit. Minimaalne ümberistumisaeg (*minimum connecting time*) oli selle lennu puhul 30 minutit. Hageja broneeriti ümber hilisemale Milano kaudu Kairosse suunduvale lennule ja ta jõudis Kairosse rohkem kui viietunnise hilinemisega.
5. Hageja leiab, et koodijagamise raames tuleb tegutsevaks lennuettevõtjaks pidada Hamburgist Zürichisse suundunud ja hilinemisega saabunud lendu teostanud lennuettevõtjat, kes on juba seetõttu kohustatud maksma hüvitist. Kostja pakkus tema enda teostatud lendu EW 4762 broneerimissüsteemis Amadeus, kus ta soovitas mitmest lennusegmentist koosneva lennukava kokkupanekuks enda konkreetseid lende.
6. Kostja leidis, et olukorras, kus esimese lennu lühiajalise hilinemise tõttu jääb reisija maha teisest lennust, eeldab õigus hüvitisele seda, et nii esimese kui ka teise lennu on teostanud üks ja sama lennuettevõtja. Lennureisi jätkamine mõne muu lennuettevõtja teostatava lennuga ei kuulu esimest lennu teostava ettevõtja kaetavate riskide hulka.

B. Euroopa Kohtule esitatava eelotsusetaotluse põhjendused

7. Kohtuasja lahendamiseks on vaja Euroopa Kohtu vastust esitatud eelotsuse küsimustele.

I. Esimene eelotsuse küsimus

8. Hagejal võib määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punkti c alusel olla õigus hüvitisele.

9. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on hilinemine samaväärne lennu tühistamisega määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 tähenduses, millest tulenevalt saab ka selliste hilinemiste puhul nõuda hüvitist vastavalt määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktile c koosmõjus artikli 7 lõikega 1, kui lõppsihtkohta jõutakse kolm tundi pärast plaanipärast saabumisaega või hiljem (vt Euroopa Kohtu 19. novembri 2009. aasta kohtuotsus Sturgeon jt, C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716, punkt 41 jj; [...] 23. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 28 jj). See peab paika ka juhul, kui tulenevalt suhteliselt lühiajalisest hilinemist, mille tagajärjel [lk 4] jäädakse maha jätkulennust, jõutakse lõppsihtkohta pikaajalise hilinemisega (vt Euroopa Kohtu 26. veebruari 2013. aasta otsus Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, punkt 25 jj). Kohtuotsuse Folkerts aluseks oli siiski olukord, et nii esimest kui ka teist lendu teostas üks ja sama lennuettevõtja (vt Euroopa Kohtu 26. veebruari 2013. aasta otsus Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, punkt 18).
10. Euroopa Kohus ei ole seni teinud otsust selle kohta, kas see on nii ka juhul, kui – nagu käesolevas asjas – esimest lendu ja teist lendu ei ole teostanud üks ja sama lennuettevõtja.
11. Sarnases olukorras peatas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse ja esitas Euroopa Kohtule käesolevas asjas esitatud esimese eelotsuse küsimusega sisuliselt identse küsimuse määruse nr 261/2004 tõlgendamise kohta [...]. Euroopa Kohus ei vastanud sellele küsimusele, kuna tulenevalt sellest, et kõnealuses menetluses oli nõuet tunnustatud, võttis Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) eelotsuse küsimuse tagasi.
12. Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) [...] märkis:
13. „d) Määruse nr 261/2004 artikli 7 mõttest ja eesmärgist võiks tuleneda, et reisijal on õigus hüvitisele vaid siis, kui lõppsihtkohas hilinemise põhjutanud lennuettevõtja on broneeringukinnituse väljaandmise või selle väljaandmise heakskiitmisega andnud järjestikustest lendudest koosnevale lennukavale oma kooskõlastuse. Seda küsimust ei ole Euroopa Liidu Kohtu praktikas ammendavalt selgitatud.
14. aa) Euroopa Kohtu praktikast tuleneb siiski, et reisijal võib olla õigus hüvitisele vähemasti siis, kui lennuettevõtjalt, kelle vastu esitatakse hüvitise nõue, broneeritakse mitu järjestikust lendu.
15. Kohtuasjades, milles õigus hüvitisele tulenes vahetu jätkulennu saabumisest lõppsihtkohta hilinemisega, olid järjestikused lennud broneeritud lennuettevõtjalt, kelle vastu esitati põhikohtuasjas hüvitise nõue (kohtuotsus Folkerts [...], punkt 18; 4. oktoobri 2012. aasta kohtumäärus [lk 5] Rodríguez Cachafeiro jt, C-321/11, EU:C:2012:609, punktid 10, 34). Teised Euroopa Kohtu otsused, milles oli määrav lennu mõiste määruse tähenduses, puudutavad samuti juhtumeid, mil reisija oli kõik asjaomased lennud broneerinud sellelt lennuettevõtjalt, kelle vastu

esitas ta hiljem hüvitise nõude (vt kohtuotsus Emirates Airlines [...], punkt 13; kohtuotsus Sturgeon jt [...], punkt 11, ja kohtuotsus Nelson jt [...], punkt 15).

16. bb) Käesolevas asjas ei ole olukord selline.
17. Vastavalt apellatsioonikohtu tuvastatule teostasid kõnealuseid lende eri lennuettevõtjad. Lende ei broneeritud nendelt lennuettevõtjatelt, vaid reisibüroolt. Reisibüroo väljastas ka [...] kinnituse broneeringu kohta. Asjaomaste tõendite puudumisel ei ole alust lähtuda sellest, et kostja ise väljastas pileti mõlemale lennule või kooskõlastas selle väljaandmise.
18. cc) Sellise olukorra kohta ei tulene määrusest ja Euroopa Kohtu viidatud praktikast piisavalt kindlaid järeldusi.
19. Vastavalt määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punktile a on määrus kohaldatav vaid siis, kui reisijal on kinnitatud broneering asjaomasele lennule. Määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti g kohaselt eeldab see, et lennuettevõtja või reisikorraldaja on broneeringut tunnustanud ja selle registreerinud. Viimati nimetatu võib kajastuda pileti määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti f tähenduses, mille on välja andnud või heaks kiitnud lennuettevõtja või tema volitatud esindaja, või muus dokumendis.
20. Viidatud sättest tuleneb ilma igasuguste kahtlusteta, et reisijal võib olla õigus esitada tegutseva lennuettevõtja vastu hüvitise nõue ka siis, kui lennuettevõtja konkreetse broneeringu tegemisel ja kinnitamisel ei osalenud, kuid andis vahendajale või reisikorraldajale võimaluse selliseid broneeringuid vastu võtta ja kinnitada. Sellistel juhtudel loetakse vahendaja või reisikorraldaja väljastatud kinnitus broneeringu kohta samaväärseks lennuettevõtja enda kinnitusega. [lk 6]
21. Selle põhjal ei saa aga ilma igasuguste kahtlusteta teha järeldust, et vahendaja või reisikorraldaja väljastatud kinnitus broneeringu kohta loetakse lennuettevõtja kinnitusega samaväärseks ka siis, kui broneering puudutab mõnda muud lendu, mida teostab mõni teine lennuettevõtja. Sellise lennu puhul esindab vahendaja või reisikorraldaja otseselt lennuettevõtjat, kes selle lennu teostab. Asjaosalistest lennuettevõtjate vaatenurgast on olukord seega samasugune nagu juhul, kui reisija broneerib ise eri lennuettevõtjate juures mitu järjestikust lendu. Viimati nimetatud juhul lähtub vähemasti komisjon oma suunistes määruse tõlgendamise kohta sellest, et õigus hüvitisele puudub (komisjoni suunised, C(2016) 3502 final, 10.6.2016, lk 18, punkt 4 d A ii).
22. dd) Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates toetab siiski nii mõndagi seisukohta, et reisijal on õigus hüvitisele ka siis, kui järjestikuste lendude broneeringu kinnituse on väljastanud reisikorraldaja.
23. (1) Määrus nr 261/2004 näeb ette, et broneeringu kinnitamise eri vormidel on põhimõtteliselt samad õiguslikud tagajärjed. Põhjenduses 5 rõhutatakse lisaks, et kaitse peab laienema ka pakettreisi ostnud reisijatele. Kohustus kanda vastutust reiside eest, mille on kokku pannud reisikorraldaja, on pealegi kooskõlas

põhjendustes 1–4 määratletud eesmärgiga tagada reisijate kaitstuse kõrge tase ja võtta arvesse tarbijakaitse nõudeid ning sellest tuletatud Euroopa Kohtu põhimõttega, et määruse sätteid, mis annavad lennureisijatele õigusi, tuleb tõlgendada laialt (selle kohta kohtuotsus Sturgeon jt [...], punkt 45), ent kui need terminid esinevad sättes, mis kujutab endast erandit põhimõttest, täpsemini ühenduse tarbijakaitse normidest, siis tuleb neid põhimõtteliselt tõlgendada kitsalt (selle kohta Euroopa Kohtu 22. detsembri 2008. aasta otsus Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, punkt 17).

24. (2) Järeldus, et hüvitise saamise õigus on olemas, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul kooskõlas ka vastutusega broneeringukinnitusega võetud kohustuste täitmise eest, nagu on rõhutanud Euroopa Kohus.
25. Euroopa Kohus leidis, et olukorras, kus lennuettevõtja, kellelt broneeriti kaks järjestikust [lk 7] lendu, jätab reisija teiselt lennult maha, kuna eeldab, et reisija ei pruugi sellele lennule esimese lennu hilinemise tõttu enam jõuda, on reisijal õigus saada hüvitist. Määravaks pidas Euroopa Kohus seda, et hüvitis peab korvama ebamugavuse, mida tekitab pöördumatu kolme tunni pikkune või pikem ajakadu, ja et tegutsev lennuettevõtja peab selle ebamugavuse hüvitama vähemasti siis, kui on tuvastatud tema vastutus, kuna ta on enda teostatava esimese lennu hilinemise põhjustaja või kuna ta ekslikult eeldas, et asjaomased reisijad ei jõua õigeaegselt järgmisele lennule või kuna ta müüs piletid järgmistele lendudele, millele jõudmiseks ei olnud piisavalt aega ([...] kohtuotsus Rodríguez Cachafeiro jt, punkt 34).
26. Vähemasti selle reisija vaatenurgast, keda kaitseb õigus hüvitisele, on tegemist sarnase olukorraga, olgugi et lennuettevõtja ei ole järjestikuste lendude pileteid ise väljastanud ega kooskõlastanud, kuid on andnud reisikorraldajale võimaluse selliseid pileteid väljastada ja seejuures kokku panna ka lende, mida teostavad eri lennuettevõtjad.
27. ee) Sellegipoolest leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et asjas otsuse tegemine on raskendatud.
28. Eeltoodud kaalutlustel näib, et käesolevas asjas kujunenud olukorrale saab analoogia alusel kohaldada Euroopa Kohtu väljatöötatud põhimõtteid. Euroopa Kohtu senise praktika põhjal ei ole see siiski sedavõrd ilmselge, et ei jääks ruumi põhjendatud kahtlusteks.“
29. Eelotsusetaotluse esitanud kohus nõustub selle arutluskäiguga.

II. Teine eelotsuse küsimus

30. Euroopa Kohus sedastas 11. juuli 2019. aasta otsuses ([...] C-502/18, [...] EU:C:2019:604), mis puudutas Prahast Abu Dhabi kaudu Bangkokki suunduvat mitmest lennu osast koosnevat lendu, mida tuli pidada üheks lennuks, et kostjaks olev lennuettevõtja České aerolinie on tegutsev ja seega vastutav lennuettevõtja

määruse nr 261/2004 tähenduses. České aerolinie teostatud esimene lend toimus seejuures õigeaegselt ja hilines alles teine [lk 8] lend, mille teostas koodijagamise kokkuleppe alusel lennuettevõtja Etihad Airways. Euroopa Kohus tugines eelkõige sellele, et České aerolinie oli isik, kellega oli reisija sõlminud lepingu, ja et reisijate kõrgetasemelise kaitstuse nõue näeb ette, et teostava lennuettevõtjana kannab vastutust lennuettevõtja, kellega on reisija sõlminud lepingu, liiatigi kuna kahjuhüvitise nõuet saab esitada ka hilinenud lendu tegelikult teostanud lennuettevõtja vastu.

31. Kui need Euroopa Kohtu välja töötatud põhimõtted kanda üle käesolevale olukorrale, siis võib juhtuda, et tegutsevaks lennuettevõtjaks tuleb pidada käesoleval juhul kinnituse broneeringu kohta väljastanud lennuettevõtjat Swiss, ja mitte kostjat [...]. Käesolevas asjas kujunenud olukorra kohta ei ole Euroopa Kohus seni veel otsust teinud.

III. Kolmas eelotsuse küsimus

32. Juhul kui tegutsevaks lennuettevõtjaks määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 tähenduses tuleb pidada nii lennuettevõtjat Swiss, kellega on hageja sõlminud lepingu, kui ka kostjat, kes hilinenud esimese lennu oma lennukit ja lennupersonali kasutades koodijagamise kokkuleppe alusel tegelikult teostas, tekib täiendav küsimus, kas reisija peab sellisel juhul esitama hüvitise nõude lennuettevõtja vastu, kellega ta on sõlminud lepingu, või on tal õigus valida, kumma lennuettevõtja vastu ta nõude esitab. Ka sellele küsimusele ei ole Euroopa Kohus seni veel vastanud.

Kaiser
Amtsgerichti kohtunik

[...]